

**Pamięć o przeszłości buduje przyszłość - Więźniowie obozu koncentracyjnego
i ciężkiego więzienia Sonnenburg
Konferencja w Słońsku 13 września 2013 r. od godz. 10:00 do 17:00**

Wybudowane w roku 1833 ciężkie więzienie w Sonnenburg zostało w 1931 r. zamknięte, aby w kwietniu 1933 zostało ponownie otwarte jako obóz koncentracyjny. Do kwietnia 1934 męczono tam tysiące antyfaszystów: działaczy komunistycznych, socjaldemokratów, związkowców, posłów Landtagu oraz Parlamentu Niemiec, rajców miejskich, późniejszego laureata Pokojowej Nagrody Nobla Carla von Ossietzky, anarchistę i poetę Ericha Mühsam, adwokata Hansa Litten, oraz wielu innych. Po zamknięciu obozu koncentracyjnego obiekt funkcjonował jako ciężkie więzienie gdzie przetrzymywani byli więźniowie polityczni.

Od 1942 roku do ciężkiego więzienia Sonnenburg przysyłano w ramach akcji "noc i mgła" bojowników oporu z krajów okupowanych. Zastrzelenie w nocy z 30 na 31 stycznia 1945 roku 814 więźniów -na parę godzin przed wyzwoleniem obozu przez Armię Czerwoną – w dramatyczny sposób zamyka trwający 12 lat reżim niemieckiego faszystwu w Sonnenburgu.

Słońsk powinien zostać na nowo odkryty jako europejskie miejsce pamięci. Pamięć o więzionych i mordowanych tutaj więźniach, wśród nich bojowników oporu z Niemiec i niemalże wszystkich okupowanych krajów, uwypukla dziś aktualne kwestie obrony i rozbudowy demokratycznych praw i koniecznego oporu przeciwko tendencją rasistowskim, neonazistowskim oraz antysemickim w Europie.

godz. 10.00-13:00 powitanie gości

Janusz Krzyśków, wójt Gminy Słońsk

dr Hans Coppi, przewodniczący berlińskiego oddziału VVN-BdA

film na temat obozu i więzienia Sonnenburg (ok. 15 min.)

Sonnenburskie piekło tortur - berliński obóz koncentracyjny

Frieder Böhne (Berlin): *wprowadzenie*

dr Jan Lekschas (Berlin): mój dziadek Fritz Lange

Wolfgang Linke (Berlin): mój ojciec Emil Linke

Rita Heilmann(Hennigsdorf): mój wujek Gustav Gersinski

814 więźniów: Masakra w ciężkim więzieniu Sonnenburg w dniu 30 stycznia 1945 roku

Kaspar Nürnberg: *wprowadzenie*

Erika Kluge (Saarland): mój ojciec August Kluge

Dieter Lieske (Duisburg): Kamień Pamięci dla Friedricha Henkel

Veit Dietrich (Berlin): Franz Petrich - Poseł Reichstagu z ramienia SPD

ok. godz. 13.00 obiad

godz. 14.00

Pamięć i formy upamiętnienia więźniów Sonnenburga

dr Andrzej Toczewski (Zielona Góra): Analiza zbrodni obozu koncentracyjnego i ciężkiego więzienia w Sonnenburgu przez regionalną Komisję do Badań Zbrodni Hitlerowskich w Polsce

Peter Gerlinghoff (Sangerhausen): Sonnenburg - Praca na rzecz zachowania pamięci w projekcie

Ruchu Pokoju w Berlinie Zach. 1988/89

Eckart Spoo (Berlin) wydawca dwutygodnika „Ossietzky”, Pamięć o Carlu von Ossietzky w Słońsku

Joanna Styka-Lebioda (Gorzów Wlkp.): Architektoniczna rekonstrukcja Muzeum oraz aranżacja wnętrza wystawy

ok godz. 15:30 przerwa na kawę

Słońsk - Sonnenburg - Europejskie miejsce pamięci i spotkań dla młodzieży oraz osób zainteresowanych historią

dr Irene von Götz (Berlin): Doświadczenia pracy z młodzieżą na przykładzie miejsca pamięci Więzienie SA Papenstrasse

Kamil Pałubicka: Doświadczenia pracy w projektach z uczniami z Fürstenwalde i Słońska na temat obozu koncentracyjnego Sonnenburg oraz masakry więźniów